

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Факультет аграрного менеджменту
Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Національного
університету біоресурсів і
природокористування України
професор, академік НААН

— І. І. Ібатуллін

« 22 » _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради факультету аграрного
менеджменту

Протокол № 2 від «19» червня 2020 р.

Декан факультету А.Д. Остапчук

на засіданні кафедри виробничого та інвестиційного
менеджменту

Протокол № 16 від «2» червня 2020 р.

Завідувач кафедри

Л.В. Шинкарук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

073 МЕНЕДЖМЕНТ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ

ФАКУЛЬТЕТ аграрного менеджменту

РОЗРОБНИК: член-кореспондент, доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту
Шинкарук Лідія Василівна

Київ 2020

1. Опис навчальної дисципліни

ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Освітньо-науковий рівень	третій	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	073 «Менеджмент»	
Освітньо-наукова програма	Менеджмент	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	нормативна	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	вечірня форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	10	10
Практичні, семінарські заняття	10	10
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	70	70
Індивідуальні завдання		

Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	2
---	---	---

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Прийняття стратегічних рішень» є питання сучасних теоретичних і практичних підходів до прийняття стратегічних рішень, визначення кола проблем їх прийняття в умовах невизначеності та ризику, а також методи прийняття стратегічних рішень.

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів професійних знань та компетентностей з процесу прийняття стратегічних рішень, застосування різних методів на кожному етапі процесу та врахування усіх можливих загроз та ризиків на різних рівнях управління: підприємства, регіону, держави.

Актуальність дисципліни обумовлена розвитком світових та вітчизняних економічних та політичних процесів, що, з одного боку, характеризуються пришвидшенням усіх своїх складових, з іншого боку, є непередбачуваними та важко прогнозованими на цей час, що значно впливає на процес управління та знижує його якість та ефективність. Прийняття стратегічних рішень також стає достатньо ризикованим через важкість врахування усіх можливих сценаріїв розвитку економічної та політичної ситуацій, як всередині країни, так й на світовій арені. Опанування дисципліни «Прийняття стратегічних рішень» дає майбутнім спеціалістам можливість оволодіти компетентностями з формулювання та ідентифікації проблеми, розробки стратегічних альтернатив, обрання найбільш ефективної та яка найбільше відповідає меті та задачам підприємства, регіону, країни, застосування різних методів на кожному етапі цього процесу та подальша реалізація обраного стратегічного рішення.

Основними компетентностями, якими повинен володіти здобувач під вивчення дисципліни є:

- здатність до логічних висновків, абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність до аналізу наукових надбань в сфері стратегічного управління, прийняття стратегічних рішень, методів та прийомів прийняття стратегічних рішень;
- здатність до креативного мислення для формулювання ефективних стратегічних альтернатив;
- здатність до прийняття ефективних стратегічних рішень, які мають економіко-математичне обґрунтування, розрахункове підґрунтя;
- комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світових і вітчизняних методик прийняття стратегічних рішень;
- комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм, які спрямовані на удосконалення процесу прийняття стратегічних рішень та формування нових методів та прийомів, універсальних підходів, що сприяють прийняттю найбільш ефективних та якісних стратегічних рішень.

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

з н а т и:

- аналіз основ процесу прийняття стратегічних рішень у світі та в Україні;
- термінологічний апарат дисципліни, а саме: стратегія, стратегічне управління, стратегічне рішення, невизначеність, ризик, прийняття стратегічного рішення, якість стратегічного рішення;
- економічні, соціальні, технологічні та інноваційні аспекти прийняття стратегічних рішень на рівні держави, регіону, підприємства;
- вимоги до формулювання та ідентифікації проблеми, стратегічних альтернатив на різних рівнях;
- основи підвищення ефективності прийняття стратегічних рішень підприємства, регіону, держави;

- теоретичні засади прийняття ефективних стратегічних рішень в умовах невизначеності та ризику на всіх рівнях управління: підприємства, регіону, країни.

В М І Т И:

- проводити аналіз різних наукових джерел в сфері прийняття стратегічних рішень як підприємства, так і регіону й держави;
- формулювати та ідентифікувати проблему для прийняття стратегічного рішення на рівні підприємства, регіону держави;
- застосовувати наукові методи, економіко-математичне моделювання для обґрунтування прийняття стратегічних рішень при розробці стратегії;
- проводити дослідження для прийняття стратегічних рішень;
- брати участь в наукових семінарах, круглих столах, конференціях, дискусіях та відстоювати власну точку зору спираючись на отримані знання;
- розробляти стратегію розвитку на різних рівнях з урахуванням сучасних викликів суспільства: соціальної орієнтованості, технологічності та інноваційності;
- створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях;
- генерувати стратегічні альтернативи, обирати та реалізовувати стратегії.

3. Структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (вечірньої) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна (вечірня) форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
л		п	ла б	ін д	с.р .	л		п	лаб	ін д	с.р .	
Тема 1. Сутність, значення та рівні стратегічних рішень	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 2. Типологія стратегій різних рівнів управління	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 3. Процес та етапи прийняття стратегічних рішень на різних рівнях управління	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 4. Аналіз середовища в прийнятті стратегічних рішень	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 5. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень	14	2	2			10	14	1	2			10
Тема 6. Матричні методи аналізу в прийнятті стратегічних рішень	14	2	2			10	14	1	2			10
Тема 7. Генерування стратегічних альтернатив, вибір та реалізація	14	2	2			10	14	1	2			10
Усього годин	90	10	10			70	90	10	10			70

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сутність, значення та рівні стратегічних рішень	1
2.	Типологія стратегій різних рівней управління	1
3.	Процес та етапи прийняття стратегічних рішень на різних рівнях управління	1
4.	Аналіз середовища в прийнятті стратегічних рішень	1
5.	Методи прийняття стратегічних управлінських рішень	2
6.	Матричні методи аналізу в прийнятті стратегічних рішень	2
7.	Генерування стратегічних альтернатив, вибір та реалізація	2
Разом по практичних заняттях		10

5. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань здобувачами.

1. Сутність та значення стратегічних рішень.
2. Поняття стратегії та її види.
3. Відмінність стратегічних рішень від оперативних.
4. Рівні стратегічних рішень.
5. Типологія стратегій підприємства.
6. Стратегії на рівні регіону та держави.
7. Фактори впливу на прийняття стратегічних рішень.
8. Передумови прийняття стратегічних рішень.
9. Корпоративний, діловий, функціональний та оперативний рівні стратегічних рішень.
10. Риси стратегії.
11. Типологія стратегій за рівнями стратегічних рішень.
12. Стратегічний набір.
13. Чинники формування стратегії.
14. Стратегія обмеженого зростання.

15. Інтенсивне зростання.
16. Стратегії диверсифікованого зростання.
17. Мета та завдання підприємства та їх зв'язок із стратегічним рішенням.
18. Виробнича стратегія підприємства.
19. Стратегії управління персоналом.
20. Маркетингова стратегія підприємства.
21. Стратегії підприємств на іноземних ринках.
22. Процес прийняття стратегічних рішень.
23. Складові процесу прийняття стратегічних рішень.
24. Етапи прийняття стратегічних рішень за різними науковцями.
25. Етап формулювання проблеми: основні елементи та загрози.
26. Етап вибору альтернатив: основні елементи та загрози.
27. Етап реалізації стратегії: основні елементи та загрози.
28. Аналіз середовища в прийнятті стратегічних рішень.
29. Сутність та об'єкти стратегічного аналізу в процесі прийняття стратегічних рішень.
30. Типи зовнішнього середовища підприємства.
31. Стратегічний аналіз галузевого середовища.
32. Модель життєвого циклу галузі та її значення при прийнятті стратегічних рішень.
33. Аналіз внутрішнього середовища при прийнятті стратегічних рішень.
34. PEST – аналіз підприємства.
35. Основні підходи до прийняття стратегічних рішень.
36. Ключові фактори успіху підприємства.
37. Невизначеність та ризик при прийнятті стратегічних рішень.
38. Види ризику підприємства, регіону, держави при прийнятті стратегічних рішень.
39. Методи та прийоми прийняття стратегічних рішень.

40. Ситуаційний аналіз при прийнятті стратегічних рішень.
41. Моделі фінансового управління.
42. Експертні оцінки при прийнятті стратегічних рішень.
43. Метод Дельфі.
44. SWOT – підприємства.
45. Економетричне моделювання при прийнятті стратегічних рішень.
46. Зміст та структура стратегічного прогнозу як інструменту прийняття стратегічних рішень.
47. Сегментація ринку в процесі прийняття стратегічних рішень.
48. Оцінка потенціалу підприємства.
49. Фінансова оцінка підприємства.
50. Матриця БКГ.
51. Матриця МакКінзі.
52. Матриця “Shell” – DPM.
53. Модель ADL.
54. Матриця Портера.
55. Матриця Ансофа.
56. Критерії вибору стратегічних альтернатив.
57. Стратегічна прогалина.
58. Реалізація стратегічного рішення.
59. Ризики, які можуть виникнути при реалізації стратегічного рішення.

6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються нормативні документи, наочне обладнання, комп'ютерні програми з відповідним програмним забезпеченням, наочні стенди, каталоги нормативних документів, Закони України тощо.

7. Форми контролю

1. Усний і письмовий поточний контроль знань.
2. Формою самостійної роботи здобувача є вивчення спеціальної літератури та виконання індивідуальних завдань.
3. Екзамен.

8. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні закони, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

9. Рекомендована література

Основна література

1. Забродська Г.І., Забродська Л.Д., Пічугіна Т.С., Грінько А.П. Стратегічний менеджмент. Частина 1. Теоретичні засади формування системи стратегічного управління в організації. Навч. посіб. у структур.-логіч. схемах. Х: ХДУХТ, 2017. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/l_2005_81045597.pdf.
2. Могилко В.О., Дмитрієв І.А., Сагайдак-Нікітюк Р.В., Шевченко І.Ю., Ященко О.А. Стратегічне управління: навчальний посібник. Х : ХНАДУ, 2016. 252 с. URL : <https://vseosvita.ua/library/strategicne-upravlinna-navcalnij-posibnik-126635.html>.
3. Литвак Б.Г. Стратегічний менеджмент : підручник. М: Юрайт. 2013. 507 с.
4. Федорчак О.В. Критерії вибору оптимального державно-управлінського рішення в умовах невизначеності / О.В. Федорчак // Ефективність державного управління. - 2012. - No 32. - С. 236-246.

5. Донець Л.І. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посібн. / Л.І. Донець, О.В. Шепеленко, С.М. Баранцева. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 472 с.
6. Кабаченко Д.В. Прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику / Д.В. Кабаченко // Економічний вісник НГУ. 2017. № 2(58). С. 107–115.
7. Прокопенко Т.О. Інформаційні технології управління організаційно-технологічними об'єктами в умовах невизначеності та ризиків. Автореф. дис. докт. техн. наук.... К. 2016. 44 с.
8. Ткаченко А.М., Якош І.С. Прийняття господарських рішень в умовах невизначеності та ризику. Економіка пром-сті. 2009. № 1. С. 29-32.
9. Шегда А.В. Прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику. Теоретичні та прикладні питання економіки. 2011. Вип 26, с. 5-13.
10. Деліні М.М. Юдович А.С. Процес прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності на прикладі ТОВ «Ласуня». Економіка і суспільство, Вип. 7. 2016. С. 542-545.

Додаткова література

1. Фоломкіна І. С. Особливості прийняття стратегічних рішень в умовах ризику та невизначеності. Економіка та управління національним господарством. 2013. № 4 (24). С. 481-486. URL : <http://www.univer.km.ua/visnyk/1480.pdf>.
2. Бойчук В. А., Проскурович О.В. Методи прийняття стратегічних управлінських рішень. Інноваційна економіка. 2013. № 8. С. 224-228. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_8_49.
3. Вороніна А. В., Копил О.В. Прийняття стратегічних рішень в умовах невизначеності та ризику. Молодий вчений. 2016. № 1(1). URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_1%281%29__10.

4. Цюцюра С. В., Криворучко О.В., Цюцюра М.І. Основні тенденції прозорості бюджетного процесу. Управління розвитком складних систем. 2013. Вип. 13. С. 66-68. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2013_13_15.
5. Гребінчук О. М. Стратегічне, тактичне та оперативне управління виробництвом машинобудівних підприємств. Ефективна економіка. 2010. № 10. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_10_17.
6. Моделі і методи прийняття рішень в аналізі і аудиті. URL : http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0443&T=intro&st=0&L=1.
7. Мединська, Т. М. Моделі і методи прийняття рішень в умовах невизначеності. Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.] : у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погрішук [та ін.]. Вінниця : ВННІЕ ТНЕУ, 2016. Т. 1. С. 124-125.